SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 21. decembra 2011*

V zadevi C-465/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Conseil d'État (Francija) z odločbo z dne 5. julija 2010, ki je prispela na Sodišče 27. septembra 2010, v postopku

Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration

proti

Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, K. Schiemann, L. Bay Larsen, sodnika, C. Toader (poročevalka), sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

* Jezik postopka: francoščina.

generalna pravobranilka: E. Sharpston,
sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za francosko vlado G. de Bergues in B. Cabouat, zastopnika,

– za poljsko vlado M. Szpunar, zastopnik,

– za Evropsko komisijo A. Steiblytė in J.-P. Keppenne, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 15. septembra 2011

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se v bistvu nanaša na razlago Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 1, str. 340) in Uredbe Sveta (EGS) št. 4253/88 z dne 19. decembra 1988 o določbah za izvajanje Uredbe št. 2052/88 glede koordinacije dejavnosti različnih strukturnih skladov med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke in drugih obstoječih finančnih instrumentov (UL L 374, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2082/93 z dne 20. julija 1993 (UL L 193, str. 20, v nadaljevanju: Uredba št. 4253/88).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration (minister za notranje in čezmorske zadeve, ozemeljske skupnosti in priseljevanje) in Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre (zbornica za trgovino in industrijo departmaja Indre, v nadaljevanju: CCI Indre) zlasti v zvezi s tem, da bi CCI Indre morala vrniti subvencijo, ki jo je dobila iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) (v nadaljevanju: subvencija ESRR).

Pravni okvir

Ureditev glede strukturnih skladov

3 Člen 7(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 2052/88 z dne 24. junija 1988 o nalogah strukturnih skladov in njihovi uspešnosti ter o koordiniranju njihovih dejavnosti med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke ter drugih obstoječih finančnih instrumentov (UL L 185, str. 9), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2081/93 z dne 20. julija 1993 (UL L 193, str. 5) (v nadaljevanju: Uredba št. 2052/88), določa:

„Skladnost in pregledi

1. Dejavnosti, ki jih financirajo strukturni skladi ali [Evropska investicijska banka (EIB)] ali ki so predmet drugega obstoječega finančnega instrumenta, morajo biti v skladu z določbami Pogodb, akti, ki so bili sprejeti v skladu z njima, in politikami Skupnosti, vključno s tistimi, ki se nanašajo na […] oddajo javnih naročil […]“

4 Člen 23 Uredbe št. 4253/88 določa:

„Finančni nadzor

1. Da bi se zagotovila uspešnost dejavnosti, ki jih izvajajo javni ali zasebni izvajalci, sprejmejo države članice potrebne ukrepe za njihovo izvajanje, zato da:

– se redno preverja, ali so bile dejavnosti, ki jih financira Skupnost, pravilno izvedene,

– se preprečijo in preganjajo nepravilnosti,

– se izterjajo sredstva, izgubljena zaradi zlorabe ali malomarnosti. Če država članica in/ali posrednik in/ali izvajalec ne dokažejo, da niso odgovorni za zlorabo oziroma malomarnost, je država članica subsidiarno zavezana za povračilo zneskov, izplačanih brez pravne podlage. […]

Države članice Komisijo obvestijo o ukrepih, sprejetih v ta namen, zlasti pa Komisiji sporočijo opis nadzornih in upravljavskih sistemov, ki so bili vzpostavljeni za zagotovitev učinkovite izvedbe dejavnosti. Komisijo redno obveščajo o poteku upravnih in sodnih postopkov.

[…]“

5 Člen 8 Odločbe Komisije 94/1060/ES z dne 16. decembra 1994 o odobritvi Enotnega programskega dokumenta za strukturno pomoč Skupnosti v regiji Centre, ki jo zadeva cilj 2 v Franciji (UL L 384, str. 83) določa:

„Enotni programski dokument se mora izvajati v skladu z določbami prava Skupnosti, zlasti z določbami […] direktiv Skupnosti o usklajevanju postopkov za oddajo naročil."

Direktiva 92/50/EGS

6 Točka (a), prvi pododstavek, člena 1 Direktive Sveta 92/50/EGS z dne 18. junija 1992 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 322), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 93/36/EGS z dne 14. junija 1993 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 2, str. 110) (v nadaljevanju: Direktiva 92/50), opredeljuje „javna naročila storitev" načeloma kot pogodbe z denarnim interesom, sklenjene pisno med ponudnikom storitve in naročnikom, točka (b), prvi pododstavek, člena 1 te direktive pa določa, da „naročniki" načeloma pomenijo državo, regionalne ali lokalne oblasti, telesa, za katera velja javno pravo, združenja, ki jih ustanovi ena ali več takšnih oblasti ali teles, za katere velja javno pravo.

7 Člen 7 Direktive 92/50 določa, da se ta direktiva uporablja za javna naročila storitev, katerih ocenjena neto vrednost brez davka na dodano vrednost ni nižja kakor 200.000 EUR.

Uredba št. 2988/95

8 V tretji in peti uvodni izjavi Uredbe št. 2988/95 je navedeno, da „je treba na vseh področjih preprečevati dejanja, ki škodujejo finančnim interesom Skupnosti“ in da so „v skladu s to uredbo nepravilno ravnanje ter upravni ukrepi in kazni za takšno ravnanje zajeti v sektorskih predpisih“.

9 Člen 1 Uredbe št. 2988/95 določa:

„1. Za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti se sprejmejo splošna pravila za enotne preglede ter upravne ukrepe in kazni v zvezi z nepravilnostmi, ki se nanašajo na zakonodajo Skupnosti.

2. ‚Nepravilnost‘ pomeni vsako kršenje določb zakonodaje Skupnosti, ki je posledica dejanja ali opustitve s strani gospodarskega subjekta, ki je ali bi lahko škodljivo vplivalo na proračun Skupnosti ali proračunska sredstva, ki jih upravljajo, bodisi z zmanjšanjem ali izgubo prihodkov iz lastnih sredstev, ki se zbirajo neposredno v imenu Skupnosti, bodisi z neupravičenimi izdatki.“

10 Člen 3 Uredbe št. 2988/95 določa:

„1. Pregon zastara v štirih letih od storitve nepravilnosti iz člena 1(1). Sektorski predpisi pa lahko določijo krajši zastaralni rok, ki ne sme biti krajši od treh let.

V primeru nadaljevanja ali ponavljanja nepravilnosti teče zastaranje od dneva, ko so nepravilnosti prenehale. Pri večletnih programih zastaralni rok v vsakem primeru teče do zaključka programa.

Katero koli dejanje pristojnega organa v zvezi s preiskavo ali sodnim postopkom, ki se nanaša na nepravilnost in o katerem je organ obvestil zadevno osebo, pretrga zastaranje. Po vsakem dejanju, ki pomeni pretrganje zastaranja, začne zastaralni rok teči znova.

[…]

3. Države članice lahko določijo daljši zastaralni rok od tistega iz odstavk[a] 1 […]“

11 Člen 4(1) in (4) te uredbe določa:

„1. Praviloma se za vsako nepravilnost odredi odvzem neupravičeno pridobljene koristi:

– z obveznostjo plačila ali vračila dolgovanega ali neupravičeno prejetega zneska,

[…]

4. Ukrepi iz tega člena se ne štejejo za kazen.“

Dejansko stanje v postopku v glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

12 CCI Indre je 5. decembra 1995 pri prefektu departmaja Indre vložila prošnjo za subvencijo ESRR za izvedbo projekta „Objectif Entreprises“, katerega namen je bil poiskati francoske in tuje vlagatelje, ki bi bili pripravljeni poslovati v departmaju Indre.

13 Na podlagi te prošnje sta prefekt departmaja Indre in CCI Indre 20. decembra 1996 podpisala sporazum, s katerim je bila podeljena subvencija ESRR v skupnem znesku 400.000 FRF (60.979,60 EUR). Sporazum se med drugim sklicuje na uredbi št. 2081/93 in št. 2082/93. Pomoč je bila izplačana v dveh delih, prvi, ki je znašal 100.000 FRF, je bil izplačan 17. decembra 1997, drugi, ki je znašal 300.000 FRF, pa 8. decembra 1998.

14 Iz predložitvene odločbe je poleg tega razvidno, da je CCI Indre za ta projekt prejela dve nacionalni subvenciji. Navedeni projekt naj bi dodatno financirale tudi druge lokalne skupnosti.

15 Glede izvajanja projekta „Objectif Entreprises“ je bila opravljena revizija, ki jo je 9. maja 2000 pisno odredil prefekt regije Centre. Ta revizija, ki je bila izvedena 14. junija 2000 v prostorih CCI Indre, se je končala s sprejetjem poročila z dne 14. marca 2001, ki je bilo 18. julija 2001 poslano CCI Indre. V tem poročilu, naslovljenem „Audit sur l'utilisation des Fonds structurels européens“ (revizija uporabe evropskih strukturnih skladov), je bilo ugotovljeno zlasti, da CCI Indre pri oddaji naročila za izvedbo tega projekta družbi DDB-Needham ni upoštevala pravne ureditve glede javnih naročil.

16 V tem poročilu je bilo glede tega navedeno, da je CCI Indre opravila postopek javnega razpisa, ki je bil objavljen v nacionalnem uradnem listu, *bulletin officiel des annonces des marchés publics* (BOAMP) z dne 4. novembra 1995. Iz poročila je prav tako razvidno, da je komisija CCI Indre za javna naročila, ki se je sestala 8. decembra 1995, odločila, da se zadevno naročilo dodeli družbi DDB-Needham, in navedla, da je treba izbrati to ponudbo – ne pa druge ponudbe, ki je bila poleg prve edina dopustna – zaradi pomembnosti vsebine projekta in nižjih stroškov, ki jih je predlagala ta družba.

17 Vendar je poročilo razkrilo, prvič, da pogodba, sklenjena med CCI Indre in družbo DDB-Needham, ni bila datirana, in drugič, da je CCI Indre 27. septembra 1995 prefektu departmaja Indre poslala povzetek spisa projekta, v katerem je bilo navedeno, da se „izbira [CCI] nanaša na agencijo DDB-Needham".

18 V navedenem poročilo je bilo tako poudarjeno, da „je na podlagi teh elementov mogoče sklepati, da je bil namen poznejšega postopka javnega razpisa zgolj formalna ureditev pravnega položaja, ki je že obstajal na podlagi (nedatirane) pogodbe". Ker je iz te neskladnosti glede datuma dejansko mogoče sklepati na nepravilnost, je bilo v istem poročilu navedeno, da bi v primeru spoštovanja pravil v zvezi z oddajo javnih naročil, zlasti glede objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, lahko bila podana enakovredna ponudba z nižjo ceno. Zato so avtorji tega poročila menili, da ta domneva upravičuje zahtevo za vračilo celotne subvencije ESRR.

19 Prefekt departmaja Indre je z odločbo z dne 23. januarja 2002 naložil CCI Indre, da mora zaradi neupoštevanja pravil oddaje javnih naročil pri izbiranju ponudnika storitev za izvedbo projekta „Objectif Entreprises" vrniti subvencije, zlasti tiste, ki jih je dobila iz ESRR.

20 CCI Indre je vložila ugovor zoper izvršbo nalogov za vračilo, ki jih je izdal prefekt departmaja Indre in ki so ustrezali zahtevanim zneskom. Ta ugovor je Trésorier-payeur général (finančni oddelek) zavrnil, kar izhaja iz molka tega organa.

21 CCI Indre je nato pri Tribunal administratif de Limoges (upravno sodišče v Limogesu) vložila tožbe, ki so se nanašale zlasti na odpravo odločbe prefekta departmaja Indre z dne 23. januarja 2002 in ki jih je to sodišče zavrnilo s sodbami z dne 3. junija 2004.

22 CCI Indre se je pritožila pri Cour administrative d'appel de Bordeaux (pritožbeno upravno sodišče v Bordeauxu), to pa je s sodbo z dne 12. junija 2007 navedene sodbe razveljavilo ter zlasti odpravilo odločbo prefekta departmaja Indre z dne 23. januarja 2002 in naloge za vračilo, ki jih je izdal. V zvezi s tem je to sodišče ugotovilo, da so bile službe prefekta z dopisom, ki jim ga je 27. septembra 1995 poslala CCI Indre, obveščene o tem, da se je ta odločila uporabiti storitve družbe DDB-Needham. Te službe naj bi bile torej obveščene o izbiri pred začetkom postopka javnega razpisa, prvič, ker se je komisija za naročila, ki je predlagala izbiro te družbe, sestala 8. decembra 1995, in drugič, ker je bila pogodba o naročilu podpisana 29. maja 1996 ob prefektovi navzočnosti.

23 Čeprav je Cour administrative d'appel de Bordeaux ugotovilo, da CCI Indre ni upoštevala pravil glede konkurence, ki so veljala zanjo pri oddaji tega naročila, ki poleg tega ni bilo objavljeno v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, pa je ugotovilo, da se sporazum, ki sta ga sklenila prefekt departmaja Indre in CCI Indre glede dodelitve subvencije ESRR, nikjer ne sklicuje na oddajo naročila, da v tem sporazumu ni predvidena predložitev vseh listin, ki bi omogočale nadzor nad spoštovanjem pravil oddaje javnih naročil, in nazadnje, da cilj ali učinek člena 4 Uredbe št. 2988/95 ni, da se nacionalnim organom omogoči, da zahtevajo vrnitev finančnih pomoči skladov Skupnosti zunaj primerov, določenih v nacionalnem pravu.

24 Cour administrative d'appel de Bordeaux je ugotovilo tudi, prvič, da nobena od določb, na katere se je sklicevala uprava, ki je bila tožena stranka, niti nobena od določb sporazuma z dne 20. decembra 1996 glede subvencije ESRR ne pogojuje dodelitve te subvencije s tem, da bodo v zvezi z naročili, ki bi jih CCI Indre morebiti sklenila za izvedbo tega projekta, spoštovana pravila oddaje javnih naročil. Drugič, to sodišče je menilo, da ker so bili državni organi o izbiri družbe DDB-Needham obveščeni 27. septembra 1995, to je pred začetkom postopka javnega razpisa, ni mogoče šteti, da je za subvencije, ki so bile dodeljene potem, implicitno veljal tak pogoj.

25 Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer, des Collectivités territoriales et de l'Immigration je 16. avgusta 2007 pri Conseil d'État izpodbijal sodbo Cour administrative d'appel de Bordeaux z dne 12. junija 2007.

26 V teh okoliščinah je Conseil d'État prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Glede obstoja pravne podlage, na kateri bi temeljila obveznost, da se zagotovi vračilo pomoči, ki je bila izplačana CCI:

Ali v primeru, da naročnik, ki so mu bile izplačane subvencije iz naslova ESRR, pri izvedbi subvencioniranega projekta ni upošteval enega ali več pravil za oddajo javnih naročil, čeprav ni sporno, da je projekt do teh sredstev upravičen in da je bil izveden, obstaja določba prava Evropske unije, zlasti v uredbah […] št. 2052/88 […] in št. 4253/88 […], na kateri bi temeljila obveznost, da se zagotovi vračilo

subvencij? Če taka obveznost obstaja, ali velja za vsako neupoštevanje pravil za oddajo javnih naročil ali le za nekatere primere? Če le za nekatere, za katere?

2. Ob vsaj delno pritrdilnem odgovoru na prvo vprašanje, glede podrobnih pravil za zagotovitev vrnitve pomoči, ki je bila neupravičeno izplačana:

(a) Ali je to, da prejemnik, ki mu je bila izplačana pomoč iz naslova ESRR, ne upošteva enega ali več pravil za oddajo javnih naročil pri izbiri ponudnika, zadolženega za izvedbo subvencioniranega projekta, nepravilnost v smislu Uredbe št. 2988/95? Ali to, da bi pristojni nacionalni organ ob odločitvi, da bo dodelil zaprošeno pomoč iz naslova ESRR, moral vedeti, da prejemnik pri izbiri – še pred dodelitvijo pomoči – ponudnika, zadolženega za izvedbo projekta, ki ga financira prejemnik, ni upošteval pravil za oddajo javnih naročil, vpliva na opredelitev nepravilnosti v smislu Uredbe št. 2988/95?

(b) Če je odgovor na točko (a) drugega vprašanja pritrdilen in ker – kot je presodilo Sodišče v sodbi z dne 29. januarja 2009 v združenih zadevah Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb in drugi, od C-278/07 do C-280/07 [ZOdl, str. I-457] – se zastaralni rok iz člena 3 Uredbe št. 2988/95 uporablja za upravne ukrepe, kot je zahteva za vračilo pomoči, ki je bila neupravičeno izplačana prejemniku zaradi nepravilnosti, ki jih je ta storil:

– ali začne zastaralni rok teči na dan izplačila pomoči prejemniku ali na dan, ko prejemnik izplačano subvencijo uporabi za plačilo ponudnika, pri

izbiri katerega ni bilo upoštevano eno ali več pravil v zvezi z oddajo javnih naročil;

– ali je treba šteti, da je bil potek tega roka pretrgan s tem, da je pristojni nacionalni organ prejemniku subvencije posredoval revizijsko poročilo, v katerem je bilo ugotovljeno neupoštevanje pravil za oddajo javnih naročil in je bilo nacionalnemu organu zato priporočeno, da zagotovi vračilo izplačanih zneskov;

– ali je treba, kadar država članica na podlagi člena 3(3) Uredbe št. 2988/95 uporabi možnost uporabe daljšega zastaralnega roka – zlasti ko se v Franciji uporabi splošni rok, ki je bil v času dejanskega stanja v tem sporu naveden v členu 2262 civilnega zakonika, ki določa, da ‚vsi zahtevki, stvarnopravni ali obligacijskopravni, zastarajo v 30 letih […]' – skladnost takega zastaralnega roka s pravom Evropske unije, zlasti z načelom sorazmernosti, presojati glede na najdaljše trajanje zastaralnega roka, ki ga določa nacionalni predpis in ki ga nacionalna uprava uporabi kot pravno podlago za zahtevo vračila, ali glede na rok, ki je dejansko uporabljen v posamezni zadevi?

(c) Če je odgovor na točko (a) drugega vprašanja nikalen, ali finančni interesi Evropske unije nasprotujejo temu, da sodišče za plačilo pomoči, kot je ta v obravnavani zadevi, uporabi nacionalna pravila v zvezi z razveljavitvijo odločb, ki ustvarjajo pravice, v skladu s katerimi lahko organ, razen ob neobstoju, pridobitvi s prevaro ali zahtevi upravičenca, posamično odločbo, ki ustvarja pravice, če je nezakonita, razveljavi le v roku štirih mesecev od sprejetja te odločbe, pri čemer pa lahko posamična upravna odločba, zlasti če se nanaša na plačilo pomoči, vsebuje razvezne pogoje, katerih izpolnitev omogoča

zahtevanje vračila zadevne pomoči ne glede na rok, ob tem pa je treba pojasniti, da je Conseil d'État presodilo, da je treba to nacionalno pravilo razlagati tako, da se lahko nanj prejemnik, ki mu je bila pomoč na podlagi določb EU neupravičeno dodeljena, sklicuje le, če je bil dobroveren?"

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

27 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali v okoliščinah, kakršne so te v zadevi iz postopka v glavni stvari, člen 23(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 4253/88 v povezavi s členom 7(1) Uredbe št. 2052/88 pomeni pravno podlago za to, da lahko nacionalni organi od prejemnika izterjajo celotno subvencijo, dodeljeno iz ESRR, ker ta prejemnik kot „naročnik" v smislu Direktive 92/50 ni upošteval določb te direktive glede oddaje javnega naročila storitev, katerega namen je bila izvedba projekta, za katerega je bila temu prejemniku dodeljena ta subvencija.

28 Navesti je treba, da v zadevi iz postopka v glavni stvari ni sporno, da je bila CCI Indre naročnica, da je bil znesek pogodbe o zadevnem javnem naročilu višji od praga 200.000 EUR, določenega v členu 7 Direktive 92/50, in da CCI Indre pri oddaji tega

naročila ni upoštevala pravil glede oddaje tovrstnih naročil iz Direktive 92/50, zlasti ker je sopogodbenika izbrala že pred objavo razpisa za oddajo javnega naročila in ker poleg tega ta razpis ni bil objavljen v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

29 V zvezi s tem je treba navesti, da je v skladu s členom 7(1) Uredbe št. 2052/88 financiranje projekta s strani Skupnosti pogojeno s tem, da prejemnik upošteva pravila postopkov oddaje „javnih naročil storitev" v smislu Direktive 92/50, če je ta prejemnik „naročnik" v smislu te direktive in če javno naročilo, s katerim namerava izvesti navedeni projekt, presega prag iz člena 7 Direktive 92/50 (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 1998 v zadevi Mannesmann Anlagenbau Austria in drugi, C-44/96, Recueil, str. I-73, točki 48 in 49).

30 Države članice na podlagi člena 23(1) Uredbe št. 4253/88, zato da bi se zagotovila uspešnost dejavnosti, ki jih izvajajo javni ali zasebni izvajalci, sprejmejo ob izvedbi navedenih dejavnosti potrebne ukrepe, da se redno preverja, ali so bile dejavnosti, ki jih financira Skupnost, pravilno izvedene, da se preprečijo in preganjajo nepravilnosti in da se izterjajo sredstva, izgubljena zaradi zlorabe ali malomarnosti (glej sodbo z dne 13. marca 2008 v združenih zadevah Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi, od C-383/06 do C-385/06, ZOdl., str. I-1561, točka 37).

31 Ker je v členu 7(1) Uredbe št. 2052/88 izrecno navedeno, da je treba ob opravljanju dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna Unije, popolnoma upoštevati direktive glede oddaje javnih naročil, pomeni to, da je prejemnik subvencije Unije kot naročnik pri izvajanju projekta, za katerega je bila ta subvencija podeljena, kršil pravila iz Direktive 92/50, nepravilnost iz člena 23(1) Uredbe št. 4253/88, ravnanje tega prejemnika pa je treba okoliščinam primerno opredeliti za „zlorabo" ali „malomarnost" v smislu te določbe.

32 Kadar se pri reviziji dejavnosti, ki se financira iz ESRR, ugotovi kršitev pogojev, določenih za izvedbo te dejavnosti – v obravnavani zadevi pogoja, da se upošteva ureditev Unije glede oddaje javnih naročil, kadar je prejemnik tega financiranja naročnik – lahko država članica, ki je podelila finančno pomoč ESRR, na podlagi člena 23(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 4253/88 v povezavi s členom 7(1) Uredbe št. 2052/88, zato da bi preprečila in preganjala nepravilnosti, to pomoč prekliče in od prejemnika zahteva, da navedeno financiranje vrne (glej v tem smislu sodbo z dne 22. januarja 2004 v zadevi COPPI, C-271/01, Recueil, str. I-1029, točka 48).

33 V zvezi s tem je ustrezna pravna podlaga za izterjavo Uredba št. 4253/88, in ne Uredba št. 2988/95, ki določa le splošna načela nadzorovanja in sankcioniranja za varstvo finančnih interesov Unije. Izterjave se morajo tako izvajati na podlagi navedenega člena 23(1) (glej zgoraj navedeno sodbo Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi, točka 39).

34 Vendar je treba opozoriti, da kakršno koli diskrecijsko presojanje zadevne države članice, ali bo zahtevala vračilo sredstev Skupnosti, dodeljenih brez pravne podlage ali nezakonito, ne bi bilo združljivo z obveznostjo zagotoviti vračilo neupravičeno ali nezakonito izplačanih sredstev, ki jo organom nalaga člen 23(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 4253/88 (glej zgoraj navedeno sodbo Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi, točka 38).

35 Iz tega izhaja, da člen 23(1) Uredbe št. 4253/88 države članice zavezuje, da zagotovijo vračilo sredstev, izgubljenih zaradi zlorabe ali malomarnosti, ne da bi bila za to potrebna pravna podlaga v nacionalnem pravu (glej zgoraj navedeno sodbo Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi, točka 40).

36 Glede tega je treba ugotoviti, kot meni francoska vlada, da je zaradi take nepravilnosti mogoče šteti, da so bila sredstva, ki so bila neupravičeno prejeta, „izgubljena zaradi zlorabe ali malomarnosti“ tega prejemnika v smislu te določbe. Člen 23(1) Uredbe št. 4253/88, ki določa obveznost zagotoviti vrnitev „sredstev, izgubljenih zaradi zlorabe ali malomarnosti“, v nadaljevanju namreč natančneje določa, da če država članica in/ali posrednik in/ali izvajalec ne dokažejo, da niso odgovorni za zlorabo oziroma malomarnost, je država članica subsidiarno zavezana za povračilo „zneskov, izplačanih brez pravne podlage“. Ta določba torej ta pojma izenačuje.

37 V zadevi iz postopka v glavni stvari se zastavlja tudi vprašanje, ali lahko nacionalni organ, kadar prejemnik subvencije kot naročnik v okviru izvajanja dejavnosti ni upošteval pravil oddaje javnih naročil, na podlagi člena 23(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 4253/88 zahteva vrnitev celotne navedene subvencije, čeprav je bila dejavnost, ki se je deloma financirala iz ESRR, dejansko že izvedena.

38 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da se kršitev obveznosti, katerih upoštevanje je temeljnega pomena za dobro delovanje sistema Skupnosti – kot so v Direktivi 92/50 določene obveznosti v zvezi z izvajanjem dejavnosti, financiranih iz ESRR, lahko sankcionira z izgubo pravic, podeljenih na podlagi ureditve Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 12. oktobra 1995 v zadevi Cereol Italia, C-104/94, Recueil, str. I-2983, točka 24, in z dne 24. januarja 2002 v zadevi Conserve Italia proti Komisiji, C-500/99 P, Recueil, str. I-867, točke od 100 do 102, ter sklep z dne 16. decembra 2004 v združenih zadevah APOL in AIPO proti Komisiji, C-222/03 P, točka 53).

39 Drugič, obveznost zagotoviti vrnitev zneskov, izgubljenih zaradi zlorabe ali malomarnosti, ni pridržana le za primere, v katerih dejavnost, financirana iz strukturnih skladov, v celoti ali deloma še ni bila izvedena (glej v tem smislu sodbo z dne 19. januarja 2006 v zadevi Comunità montana della Valnerina proti Komisiji, C-240/03 P, ZOdl., str. I-731, točka 77).

40 Čeprav ni izključeno, kot je poudarila Komisija, da bi se na podlagi načela sorazmernosti zaradi ugotovitve manjše nepravilnosti zahtevalo zgolj delno vračilo izplačanih sredstev, je vseeno treba navesti, da kadar se v okviru dejavnosti, financirane iz ESRR, ugotovi, da je prejemnik kršil eno od temeljnih obveznosti, določenih v Direktivi 92/50 – da je na primer odločil o dodelitvi javnega naročila storitev pred začetkom postopka javnega razpisa in da poleg tega razpisa ni objavil v *Uradnem listu Evropske unije* – je vsekakor možnost sankcionirati tako nepravilnost s popolnim preklicem pomoči edina, ki ima odvračilen učinek, potreben za dobro upravljanje strukturnih skladov (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Conserve Italia proti Komisiji, točka 101).

41 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da v okoliščinah, kakršne so te v zadevi iz postopka v glavni stvari, člen 23(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 4253/88 v povezavi s členom 7(1) Uredbe št. 2052/88 pomeni pravno podlago za to, da lahko nacionalni organi, ne da bi bila za to potrebna pravna podlaga v nacionalnem pravu, od prejemnika izterjajo celotno subvencijo, dodeljeno iz ESRR, ker ta prejemnik kot „naročnik“ v smislu Direktive 92/50 ni upošteval določb te direktive glede oddaje javnega naročila storitev, katerega predmet je bila izvedba projekta, za katerega je bila prejemniku dodeljena ta subvencija.

Drugo vprašanje, točka (a)

42 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem, točka (a), v bistvu sprašuje, ali to, da naročnik, ki je prejel subvencijo ESRR, pri oddaji naročila za izvedbo subvencionirane dejavnosti ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50, pomeni

„nepravilnost“ v smislu člena 1 Uredbe 2988/95, in če je odgovor na to vprašanje pritrdilen, ali to, da bi pristojni nacionalni organ pri dodelitvi te subvencije moral vedeti, da je prejemnik že izbral ponudnika, ki mu bo zaupal izvajanje subvencionirane dejavnosti, vpliva na tako opredelitev.

43 V skladu s členom 1 Uredbe št. 2988/95 je nepravilnost vsaka kršitev določb prava Unije, ki je posledica dejanja ali opustitve gospodarskega subjekta, ki je ali bi lahko povzročila škodo za proračun Unije ali za proračunska sredstva, ki jih ta upravlja, bodisi z zmanjšanjem ali izgubo prihodkov iz lastnih sredstev, ki se zbirajo neposredno za račun Skupnosti, bodisi z neupravičenimi izdatki.

44 Pojem „nepravilnost“ v smislu Uredbe št. 2988/95 se nanaša na kršitev določb prava Unije, ki je posledica dejanja ali opustitve gospodarskega subjekta, zato se pravilo glede zastaranja, določeno v členu 3(1), prvi pododstavek, navedene uredbe, ne uporabi v postopku v zvezi nepravilnostmi, ki nastanejo zaradi napak nacionalnih organov, ki so v imenu in za račun proračuna Unije dodelili finančno ugodnost (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2009 v zadevi Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, ZOdl., str. I-91, točke od 20 do 22).

45 V okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, je CCI Indre, ki je prejemnica subvencije iz proračuna Unije, čeprav je pravna oseba javnega prava, mogoče za namene uporabe Uredbe št. 2988/95 šteti za gospodarski subjekt, ki se mu očita kršitev določbe prava Unije. V zvezi s tem pa ni sporno, da je očitana kršitev pravil oddaje javnih naročil, določenih v Direktivi 92/50, posledica dejanj CCI Indre, in ne organa, ki ji je dodelil subvencijo ESRR v imenu in za račun proračuna Unije.

46 Ker strukturni skladi ne morejo financirati dejavnosti, ki se izvajajo v nasprotju z Direktivo 92/50, kakor je razvidno zlasti iz člena 7(1) Uredbe št. 2051/88, to, da je prejemnik subvencije ESRR kot naročnik pri izvajanju subvencionirane dejavnosti kršil pravila oddaje javnih naročil storitev, povzroči neupravičene stroške in torej škodo za proračun Unije.

47 Poudariti je treba namreč, da lahko tudi nepravilnosti, ki nimajo natančno opredeljenih finančnih posledic, resno ogrozijo finančne interese Unije (glej sodbo z dne 15. septembra 2005 v zadevi Irska proti Komisiji, C-199/03, ZOdl., str. I-8027, točka 31).

48 Okoliščina, da je prejemnik subvencije pristojne nacionalne organe obvestil o izbiri sopogodbenika že pred začetkom postopka javnega razpisa za oddajo zadevnega javnega naročila, pa kot taka ne vpliva na opredelitev „nepravilnosti“ v smislu člena 1(2) Uredbe št. 2988/95 (glej po analogiji sodbo z dne 16. marca 2006 v zadevi Emsland-Stärke, C-94/05, ZOdl., str. I-2619, točka 62).

49 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje, točka (a), odgovoriti, da to, da naročnik, ki je prejel subvencijo ESRR, pri oddaji naročila za izvedbo subvencionirane dejavnosti, ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50, pomeni „nepravilnost“ v smislu člena 1 Uredbe št. 2988/95, tudi kadar bi pristojni nacionalni organ pri dodelitvi te subvencije moral vedeti, da je prejemnik že izbral ponudnika, ki mu bo zaupal izvajanje subvencionirane dejavnosti.

Drugo vprašanje, točka (b), prva in druga alinea

50 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem, točka (b), prva in druga alinea, v bistvu poskuša izvedeti, kdaj – če prejemnik subvencije ESRR kot naročnik pri oddaji naročila, katerega predmet je bila izvedba subvencionirane dejavnosti, ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50 – začne teči štiriletni zastaralni rok, določen v členu 3(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 2988/95, in ali to, da je bilo prejemniku subvencije posredovano revizijsko poročilo, v katerem je bilo ugotovljeno neupoštevanje pravil oddaje javnih naročil in je bilo nacionalnemu organu zato priporočeno, naj zahteva vrnitev izplačanih zneskov, tak zastaralni rok pretrga v smislu člena 3(1), tretji pododstavek, te uredbe.

51 Treba je ponoviti, da člen 1(1) Uredbe št. 2988/95 uvaja „splošna pravila za enotne preglede ter upravne ukrepe in kazni v zvezi z nepravilnostmi, ki se nanašajo na zakonodajo Skupnosti“, zato da bi bilo, kot je razvidno iz tretje uvodne izjave te uredbe, mogoče „na vseh področjih preprečevati dejanja, ki škodujejo finančnim interesom Skupnosti“.

52 Zakonodajalec Unije je s sprejetjem Uredbe št. 2988/95, zlasti njenega člena 3(1), prvi pododstavek, nameraval določiti splošno pravilo o zastaranju, uporabno na tem področju, s katerim je nameraval po eni strani določiti najkrajši rok, ki se uporablja v vseh državah članicah, in po drugi strani odpraviti možnost zahtevati povračilo neupravičeno prejetih zneskov iz proračuna Unije po preteku štirih let od nastanka nepravilnosti, ki je vplivala na sporna plačila (sodbi z dne 22. decembra 2010 v zadevi Corman, C-131/10, ZOdl., str. I-14199, točka 39, in z dne 5. maja 2011 v združenih zadevah Ze Fu Fleischhandel in Vion Trading, C-201/10 in C-202/10, ZOdl., str. I-3545, točka 24).

53 To pravilo glede zastaranja se uporablja za nepravilnosti iz člena 4 navedene uredbe, ki škodujejo finančnim interesom Unije (glej sodbo z dne 24. junija 2004 v zadevi Handlbauer, C-278/02, ZOdl., str. I-6171, točka 34, in zgoraj navedeno sodbo Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb in drugi, točka 22).

54 Predložitveno sodišče se v zadevi iz postopka v glavni stvari, upoštevajoč njene okoliščine, sprašuje, kdaj začne teči zastaralni rok, in sicer, ali je treba upoštevati dan izplačila pomoči prejemniku ali dan, ko je ta prejemnik to subvencijo uporabil za plačilo ponudnika, pri izbiri katerega niso bila upoštevana pravila oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50.

55 Ker se sredstva iz proračuna Unije ne smejo uporabljati v okviru dejavnosti, izvedenih v nasprotju z določbami Direktive 92/50, je glede tega treba ugotoviti, da se v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, sredstva, dodeljena prejemniku, štejejo za neupravičena od takrat, ko je prejemnik kršil te določbe.

56 V zvezi s tako kršitvijo pravil glede zagotovitve konkurence, določenih v Direktivi 92/50, ki je bila sprejeta zato, da bi se odstranile ovire za svobodo opravljanja storitev in da bi se zavarovali interesi gospodarskih subjektov s sedežem v eni državi članici, ki želijo ponuditi storitve naročnikom s sedežem v drugi državi članici (glej zlasti sodbo z dne 18. oktobra 2001 v zadevi SIAC Construction, C-19/00, Recueil, str. I-7725, točka 32), je treba spomniti, da kršitev svobode opravljanja storitev zaradi neupoštevanja določb Direktive 92/50 traja ves čas izvajanja pogodb, sklenjenih v nasprotju s to direktivo (glej sodbi z dne 10. aprila 2003 v združenih zadevah Komisija proti Nemčiji, C-20/01 in C-28/01, Recueil, str. I-3609, točka 36, in z dne 18. julija 2007 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-503/04, ZOdl., str. I-6153, točka 29).

57 Čeprav je namreč v nekaterih določbah direktiv o oddaji javnih naročil dovoljeno, da države članice ohranijo učinke pogodb, sklenjenih v nasprotju s temi direktivami, s čimer se poskušajo obvarovati legitimna pričakovanja pogodbene stranke, pa te določbe ne morejo povzročiti – ne da bi omejile obseg določb Pogodbe DEU, ki vzpostavljajo notranji trg – da bi se ravnanje naročnika do proračuna Unije po sklenitvi teh pogodb lahko štelo za skladno s pravom Unije (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Nemčiji z dne 10. aprila 2003, točka 39, in Komisija proti Nemčiji z dne 18. julija 2007, točka 33).

58 Torej v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, kršitev pravil iz Direktive 92/50, ki jo je storil prejemnik subvencije ESRR kot naročnik pri izvajanju subvencionirane dejavnosti in ki je povzročila neupravičene stroške in zato škodo za proračun Unije, traja ves čas izvajanja pogodbe, nezakonito sklenjene med ponudnikom in prejemnikom te subvencije, zato je tako nepravilnost treba šteti za „nadaljevanje nepravilnosti [trajajočo nepravilnost]“ v smislu člena 3(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 2988/95.

59 V skladu s to določbo zastaralni rok, ki se uporablja glede izterjave subvencije, ki je bila prejemniku izplačana neupravičeno, teče od dneva, ko je nepravilnost prenehala. Zato v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, ker pogodba za izvedbo dejavnosti, subvencionirane iz ESRR, ni bila razvezana, ampak je bila izvršena, štiriletni zastaralni rok, določen v členu 3(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 2988/95, začne teči z dnem, ko se konča izvrševanje pogodbe, sklenjene na podlagi nezakonito oddanega javnega naročila.

60 Kar pa zadeva vprašanje, ali posredovanje revizijskega poročila, v katerem je bila ugotovljena kršitev pravil oddaje javnih naročil, pomeni preiskavo ali sodni postopek glede nepravilnosti, ki lahko na podlagi člena 3(1), tretji pododstavek, pretrga zastaranje,

je treba pojasniti, da je na splošno namen zastaralnih rokov zagotoviti pravno varnost in da tak namen ne bi bil popolnoma dosežen, če bi bilo mogoče zastaralni rok iz člena 3(1) Uredbe št. 2988/95 pretrgati z vsemi splošnimi pregledi nacionalnih organov, ki niso povezani s sumom o nepravilnostih, ki se nanašajo na dovolj natančno določena dejanja (glej zgoraj navedeno sodbo Handlbauer, točka 40).

61 Kadar pa nacionalni organi osebi pošljejo poročilo, v katerem je opozorjeno na nepravilnost, h kateri je ta oseba prispevala v povezavi s točno določeno dejavnostjo, od nje zahtevajo dodatne podatke o tej dejavnosti ali ji v povezavi z navedeno dejavnostjo celo naložijo kazen, ti organi izvajajo dovolj jasna dejanja v zvezi s preiskavo ali sodnim postopkom glede nepravilnosti v smislu člena 3(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 2988/95 (sodba z dne 28. oktobra 2010 v zadevi SGS Belgium in drugi, C-367/09, ZOdl., str. I-10761, točka 69).

62 Glede na zgoraj navedeno je na drugo vprašanje, točka (b), prva in druga alinea, treba odgovoriti, da je v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih prejemnik subvencije ESRR kot naročnik pri oddaji naročila, katerega predmet je bila izvedba subvencionirane dejavnosti, ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50:

– zadevno nepravilnost treba šteti za „nadaljevanje nepravilnosti [trajajočo nepravilnost]“ v smislu člena 3(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 2988/95, zato štiriletni zastaralni rok, določen v tej določbi za izterjavo subvencije, ki je bila prejemniku izplačana neupravičeno, začne teči z dnem, ko se konča izvrševanje pogodbe, sklenjene na podlagi nezakonito oddanega javnega naročila;

– to, da je bilo prejemniku subvencije poslano revizijsko poročilo, v katerem je bilo ugotovljeno neupoštevanje pravil oddaje javnih naročil in je bilo nacionalnemu organu zato priporočeno, naj zahteva vrnitev izplačanih zneskov, pomeni dovolj jasno dejanje v zvezi s preiskavo ali sodnim postopkom glede „nepravilnosti“ v smislu člena 3(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 2988/95.

Drugo vprašanje, točka (b), tretja alinea

63 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem, točka (b), tretja alinea, v bistvu sprašuje, ali glede na načelo sorazmernosti države članica glede izterjave ugodnosti, ki je bila neupravičeno prejeta iz proračuna Unije, sme uporabiti tridesetletni zastaralni rok kot daljši zastaralni rok v smislu člena 3(3) Uredbe št. 2988/95.

64 V okviru možnosti iz te določbe države članice ohranijo široko diskrecijsko pravico glede določitve daljših zastaralnih rokov, ki jih nameravajo uporabiti v primeru nepravilnosti, ki škoduje finančnim interesom Unije (zgoraj navedena sodba Corman, točka 54).

65 Vendar glede na cilj varstva finančnih interesov Unije, v zvezi s katerim je zakonodajalec Unije menil, da je štiriletni ali celo triletni zastaralni rok dovolj dolg, da omogoči nacionalnim organom pregon nepravilnosti, ki škodi tem finančnim ciljem in ki lahko vodi do sprejetja ukrepa, kot je izterjava neupravičeno prejete ugodnosti, odobritev tridesetletnega roka navedenim organom presega to, kar skrbna uprava potrebuje (glej zgoraj navedeno sodbo Ze Fu Fleischhandel in Vion Trading, točka 43).

66 Zato je na drugo vprašanje, točka (b), tretja alinea, treba odgovoriti, da načelo sorazmernosti nasprotuje temu, da države članice v okviru izvajanja možnosti, ki jo imajo na podlagi člena 3(3) Uredbe št. 2988/95, uporabijo tridesetletni zastaralni rok za izterjavo ugodnosti, ki je bila neupravičeno prejeta iz proračuna Unije.

Drugo vprašanje, točka (c)

67 To vprašanje se postavlja samo, če bi bil odgovor na točko (a) drugega vprašanja nikalen.

68 Glede na odgovor na to točko na točko (c) drugega vprašanja predložitvenega sodišča ni treba odgovoriti.

Stroški

69 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **V okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, člen 23(1), tretji pododstavek, Uredbe Sveta (EGS) št. 4253/88 z dne 19. decembra 1988 o določbah za izvajanje Uredbe (EGS) št. 2052/88 glede koordinacije dejavnosti različnih strukturnih skladov med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke in drugih obstoječih finančnih instrumentov, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2082/93 z dne 20. julija 1993, v povezavi s členom 7(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 2052/88 z dne 24. junija 1988 o nalogah strukturnih skladov in njihovi uspešnosti ter o koordiniranju njihovih dejavnosti med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke ter drugih obstoječih finančnih instrumentov, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2081/93 z dne 20. julija 1993, pomeni pravno podlago za to, da lahko nacionalni organi, ne da bi bila za to potrebna pravna podlaga v nacionalnem pravu, od prejemnika izterjajo celotno subvencijo, dodeljeno iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), ker ta prejemnik kot „naročnik" v smislu Direktive Sveta 92/50/EGS z dne 18. junija 1992 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil storitev, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 93/36/EGS z dne 14. junija 1993, ni upošteval določb te direktive glede oddaje javnega naročila storitev, katerega predmet je bila izvedba projekta, za katerega je bila prejemniku dodeljena ta subvencija.**

2. **To, da naročnik, ki je prejel subvencijo ESRR, pri oddaji naročila za izvedbo subvencionirane dejavnosti, ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50, kakor je bila spremenjena z Direktivo 93/36, pomeni „nepravilnost" v smislu člena 1 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne**

18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, tudi kadar bi pristojni nacionalni organ pri dodelitvi te subvencije moral vedeti, da je prejemnik že izbral ponudnika, ki mu bo zaupal izvajanje subvencionirane dejavnosti.

3. V okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih prejemnik subvencije iz ESRR kot naročnik pri oddaji naročila, katerega predmet je bila izvedba subvencionirane dejavnosti, ni upošteval pravil oddaje javnih naročil iz Direktive 92/50, kakor je bila spremenjena z Direktivo 93/36:

– **je zadevno nepravilnost treba šteti za „nadaljevanje nepravilnosti [trajajočo nepravilnost]“ v smislu člena 3(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 2988/95, zato štiriletni zastaralni rok, določen v tej določbi za izterjavo subvencije, ki je bila prejemniku izplačana neupravičeno, začne teči z dnem, ko se konča izvrševanje pogodbe, sklenjene na podlagi nezakonito oddanega javnega naročila;**

– **to, da je bilo prejemniku subvencije poslano revizijsko poročilo, v katerem je bilo ugotovljeno neupoštevanje pravil oddaje javnih naročil in je bilo nacionalnemu organu zato priporočeno, naj zahteva vrnitev izplačanih zneskov, pomeni dovolj jasno dejanje v zvezi s preiskavo ali sodnim postopkom glede „nepravilnosti“ v smislu člena 3(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 2988/95.**

4. Načelo sorazmernosti nasprotuje temu, da države članice v okviru izvajanja možnosti, ki jo imajo na podlagi člena 3(3) Uredbe št. 2988/95, uporabijo tridesetletni zastaralni rok za izterjavo ugodnosti, ki je bila neupravičeno prejeta iz proračuna Unije.

Podpisi